

Přehled o pojistném pouze elektronicky, opatření na podporu zaměstnavatelů a další související změny

23.9.2023 - | Česká správa sociálního zabezpečení

Vážení zaměstnavatelé,

v souvislosti s legislativními opatřeními v oblasti pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti (dále jen „pojistné“), která byla v nedávné době schválena Parlamentem České republiky a jejichž cílem je mj. podpora zaměstnavatelů z důvodu negativních dopadů, které na podnikatelské subjekty mohla mít omezující opatření realizovaná v souvislosti s šířením infekce COVID-19, dochází k zásadní změně ve způsobu podání Přehledu o výši pojistného (dále jen „přehled“).

Přehled o výši pojistného od 1. 7. 2020

Počínaje přehledem za kalendářní měsíc červen 2020, který zaměstnavatelé mají povinnost předložit příslušné okresní správě sociálního zabezpečení (dále jen „OSSZ“) ve lhůtě od 1. do 20. července 2020, **lze toto podání učinit pouze v elektronické podobě** zasláním na elektronickou adresu nebo do datové schránky určených orgánem sociálního zabezpečení ve formě datové zprávy, a to ve formátu, struktuře a tvaru určeném příslušným orgánem sociálního zabezpečení - tj. jako datovou větu výhradně ve formátu XML (PVPOJ). Nesplňuje-li podání tyto podmínky, nepřihlíží se k němu.

Pokud zaměstnavatel nemůže z prokazatelných objektivních technických důvodů přehled předložit uvedeným způsobem (v elektronické podobě), může tak učinit v písemné podobě na předepsaném tiskopisu zasláním na adresu určenou OSSZ nebo předáním tohoto tiskopisu příslušné OSSZ. Přitom je povinen uvést důvod takového postupu. Tyto technické důvody se posuzují podle § 61 odst. 5 zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů, obdobně.

Některé speciální (mzdové, účetní, personální) programy obsahují funkce i formuláře pro odesílání přehledu pomocí služby e-Podání ČSSZ. O vlastnostech Vámi používaného programu se informujte u příslušného dodavatele/výrobce. Pro vyplnění a odeslání přehledu lze využít také interaktivní formulář na ePortálu ČSSZ (pokud speciální program nevyužíváte nebo tuto funkcionalitu Váš program nenabízí). Využití ePortálu ČSSZ je zcela zdarma a je možné jej využít buď s datovou schránkou nebo prostřednictvím prostředků Národní identitní autority. Bližší informace o způsobech elektronického podání jsou dostupné na internetových stránkách ČSSZ.

Zároveň připomínáme, že s účinností od 1. 6. 2020 došlo k **trvalému uzavření pokladen** jednotlivých OSSZ. Placení pojistného, penále, přírážky k pojistnému, pokut a dluhu v oblasti nemocenského pojištění je od tohoto data možné provádět **pouze bezhotovostně** na příslušný účet příslušné OSSZ vedený u poskytovatele platebních služeb. Bankovní spojení jednotlivých OSSZ zveřejněno na webových stránkách ČSSZ.

Cílem výše uvedených změn je zjednodušení administrativních postupů souvisejících s placením pojistného a předkládáním přehledů. Přijatá opatření na podporu zaměstnavatelů v oblasti pojistného by jinak nebylo možné realizovat způsobem, který co nejméně administrativně zatěžuje OSSZ, tak samotné zaměstnavatele (o odklad placení pojistného nemusí zaměstnavatel žádat, prominutí

pojistného uplatní jednoduše na přehledu za daný kalendářní měsíc). Věříme, že tyto systémové změny pomohou i Vám zjednodušit administrativní činnosti spojené s předkládáním přehledu a placením pojistného.

Dále si dovoluujeme stručně shrnout přijatá legislativní opatření na podporu zaměstnavatelů, o kterých se již výše zmiňujeme.

Odložení placení pojistného za zaměstnavatele

Podle zákona č. 255/2020 Sb., o snížení penále z pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti placeného zaměstnavateli jako poplatníky v souvislosti s mimořádnými opatřeními při epidemii v roce 2020 a o změně některých zákonů, **mohou zaměstnavatelé za kalendářní měsíce květen, červen a červenec 2020 odložit platby pojistného**, které jsou povinni platit z vyměřovacího základu zaměstnavatele (24,8 %). Pokud zaměstnavatel dluh vzniklý odložením zaplatí do 20. října 2020, sníží se penále stanovené z tohoto dluhu o 80 %. **V případě, že se zaměstnavatel rozhodne využít možnost odložení platby pojistného za zaměstnavatele, nemusí tuto skutečnost OSSZ oznamovat.** Dluh na pojistném a penále vzniklý odložením platby pojistného za uvedených podmínek se nepovažuje za dluh na pojistném a penále pro účely potvrzování stavu závazků zaměstnavatele (tzv. potvrzení o bezdlužnosti). Pokud snížené penále ve svém úhrnu nepřesáhne částku 1 000 Kč, odepíše se tato částka k tíži OSSZ a nebude zaměstnavateli předepsána k úhradě. Důležitou podmínkou pro odklad pojistného je, že zaměstnavatel za kalendářní měsíce květen, červen a červenec 2020 **odvedl pojistné, které jsou povinni platit jeho zaměstnanci** (6,5 % z vyměřovacího základu zaměstnance), a to ve stanovené lhůtě (tj. od 1. do 20. dne následujícího kalendářního měsíce) a ve výši uvedené v přehledu. Pokud tuto podmínku zaměstnavatel nesplní, penále nemůže být sníženo a zaměstnavatel bude povinen zaplatit je v plné výši (tj. 0,05 % za každý den prodlení). **Na přehledu zaměstnavatel vykazuje standardně všechny údaje, tj. včetně pojistného za zaměstnavatele, jehož platbu se zaměstnavatel rozhodl odložit.**

Snížení vyměřovacího základu zaměstnavatele (prominutí pojistného)

Zákonem č. 300/2020 Sb., o prominutí pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti placeného některými zaměstnavateli jako poplatníky v souvislosti s mimořádnými opatřeními při epidemii v roce 2020 a o změně zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů, je zaměstnavatelům **umožněno snížit vyměřovací základ zaměstnavatele za kalendářní měsíce červen, červenec a srpen 2020** tím, že do něj **nezahrnou vyměřovací základy zaměstnanců v pracovním poměru, jejichž pracovní poměr trvá v posledním dni kalendářního měsíce**, u každého zaměstnance však nejvýše 1,5 násobek průměrné mzdy podle zákona o pojistném, tj. v roce 2020 **nejvýše 52 253 Kč** (zaokrouhleno na celé koruny směrem nahoru); jinými slovy část vyměřovacího základu zaměstnance převyšující částku 52 253 Kč se do vyměřovacího základu zaměstnavatele zahrne vždy. Vyměřovací základ zaměstnavatele však nelze snížit o vyměřovací základ zaměstnance, kterému byla dána výpověď z důvodů uvedených v § 52 písm. a) až c) zákoníku práce.

Nárok na prominutí pojistného, resp. snížení vyměřovacího základu zaměstnavatele za daný kalendářní měsíc má zaměstnavatel, jestliže

- počet jeho zaměstnanců v pracovním poměru, kteří jsou účastni nemocenského pojištění, nepřesahuje v posledním dni kalendářního měsíce 50 (do tohoto počtu se zahrnují i zaměstnanci v pracovním poměru, kterým zaměstnání trvá, ale nepracují např. z důvodu mateřské nebo rodičovské dovolené, tzv. neplacené dovolené apod., přičemž není rozhodná ani

výše úvazku – do tohoto počtu se zahrnuje každý zaměstnanec v pracovním poměru bez ohledu na úvazek, úvazky se nijak nesčítají; naopak se v počtu nezohledňují zaměstnanci s uzavřenými dohodami o pracích konaných mimo pracovní poměr – o pracovní činnosti a o provedení práce),

- počet jeho zaměstnanců v pracovním poměru, kteří jsou účastni nemocenského pojištění, činí v posledním dni kalendářního měsíce aspoň 90 % počtu těchto zaměstnanců k 31. březnu 2020,
- úhrn vyměřovacích základů zaměstnanců v pracovním poměru za kalendářní měsíc činí aspoň 90 % úhrnu vyměřovacích základů zaměstnanců v pracovním poměru za březen 2020,
- odvedl pojistné, které jsou povinni platit jeho zaměstnanci (6,5 % z vyměřovacího základu zaměstnance), a to ve stanovené lhůtě (tj. do 20. dne následujícího kalendářního měsíce) a ve výši uvedené na přehledu podle § 9 zákona o pojistném, a
- za kalendářní měsíc nečerpá prostředky na částečnou úhradu mzdových nákladů poskytovaných zaměstnavatelům z Cíleného programu podpory zaměstnanosti (tzv. program Antivirus A a B).

Nárok na prominutí pojistného, resp. snížení vyměřovacího základu zaměstnavatele, naopak nemá

- zaměstnavatel uvedený v § 109 odst. 3 zákoníku práce (stát, územně samosprávný celek atd.),
- poskytovatel zdravotních služeb, jehož zdravotní služby jsou aspoň částečně hrazeny z veřejného zdravotního pojištění na základě smlouvy se zdravotní pojišťovnou, pokud má podle zvláštního právního předpisu nárok na kompenzaci zohledňující náklady a výpadky v poskytování hrazených služeb vzniklé v důsledku epidemie onemocnění COVID-19 způsobené novým koronavirem označovaným jako SARS-COV-2 v roce 2020,
- zaměstnavatel, který nebyl ke dni 1. června 2020 daňovým rezidentem České republiky, nebo jiného členského státu Evropské unie nebo Evropského hospodářského prostoru a nedosáhl většiny svých příjmů za poslední skončené zdaňovací období daně z příjmů ze zdrojů na území České republiky.

Uvedené podmínky se posuzují samostatně za každý kalendářní měsíc, za který zaměstnavatel snížení svého vyměřovacího základu uplatňuje, přičemž je možné, že v některém měsíci zaměstnavatel podmínky nesplní a prominutí pojistného, resp. snížení vyměřovacího základu zaměstnavatele, nebude moci uplatnit a v jiném měsíci podmínky splní a prominutí uplatní.

Snížení vyměřovacího základu zaměstnavatele uplatňuje zaměstnavatel na přehledu za příslušný kalendářní měsíc, přičemž vedle stávajících vykazovaných údajů vykáže také svůj snížený vyměřovací základ, ze kterého vypočte pojistné za zaměstnavatele. Splnění podmínek pro uplatnění posuzuje zaměstnavatel sám. Toto snížení nelze uplatnit zpětně, to znamená, že zaměstnavatel může uplatnit toto snížení na přehledu, který řádně podá. Zaměstnavatel, který již přehled podal, aniž by na něm snížení uplatnil, nemůže dodatečně uplatnit snížení tím, že podá nový přehled. A obdobně nelze dodatečně uplatnit vyšší snížení vyměřovacího základu zaměstnavatele, pokud zaměstnavatel dodatečně zjistí, že mohl uplatnit vyšší snížení, popř. že vyměřovací základ konkrétního zaměstnance byl ve skutečnosti vyšší, než o který snížil zaměstnavatel svůj vyměřovací základ.

Z uvedeného důvodu dochází pro kalendářní měsíce červen, červenec a srpen 2020 k rozšíření přehledu, a tím také k úpravě příslušné datové věty PVPOJ (týká se dodavatelů příslušných programů). Protože řada zaměstnavatelů nepatří k zaměstnavatelům, kteří mohou snížení vyměřovacího základu zaměstnavatele uplatnit, popř. nesplní podmínky pro jeho uplatnění, bude ČSSZ elektronicky přijímat také dosavadní podobu přehledu (datové věty PVPOJ). Avšak jeho podáním nelze snížení vyměřovacího základu zaměstnavatele uplatnit. ČSSZ tímto vychází vstříc této skupině zaměstnavatelů, kteří nebudou muset zbytečně vynaložit prostředky na dočasnou úpravu svých programů. Uplatnit prominutí pojistného lze pouze prostřednictvím nové verze přehledu.

Pro úplnost ještě uvádíme, že snížení vyměřovacího základu zaměstnavatele i odklad placení pojistného za zaměstnavatele lze využít současně. Pokud zaměstnavatel splní všechny podmínky a zaměstnávat pouze zaměstnance v pracovním poměru, kteří nebudou mít příjmy vyšší než 52 253 Kč, může být vyměřovací základ zaměstnavatele snížen až na nulu a v důsledku toho nebude mít zaměstnavatel povinnost platit pojistné za zaměstnavatele (na přehledu vykáže nulový snížený vyměřovací základ zaměstnavatele a nulové pojistné za zaměstnavatele), odvádět v tomto případě bude pouze pojistné za zaměstnance.

Elektronizace dalších předepsaných tiskopisů

• Evidenční listy důchodového pojištění

Shora uvedeným zákonem č. 255/2020 Sb. se dále **s účinností od 1. 9. 2020** mění a doplňuje § 39 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů tak, že **zaměstnavatelé evidenční listy důchodového pojištění (dále jen „ELDP“) předkládají ČSSZ v elektronické podobě formou datové zprávy prostřednictvím datové schránky nebo elektronické adresy podatelny**. Zaměstnavatelé při zasílání ELDP postupují způsobem uvedeným v § 123e odst. 2 písm. a) zákona č. 582/1991 Sb., tj. budou ELDP zasílat ve formátu, struktuře a tvaru určeném příslušným orgánem sociálního zabezpečení (jako datovou větu výhradně ve formátu XML).

Pokud zaměstnavatel nemůže z prokazatelných objektivních technických důvodů předložit ELDP v elektronické podobě, může tak učinit písemně zasláním na adresu určenou ČSSZ; přitom je povinen uvést důvod tohoto postupu. Tato povinnost je splněna i předáním ELDP té OSSZ, v jejímž obvodu je útvar zaměstnavatele, ve kterém je vedena evidence mezd.

• Oznámení o nástupu do zaměstnání

Shora uvedeným zákonem č. 255/2020 Sb. se s účinností od 1. 9. 2020 mění a doplňuje také § 94 odst. 1 zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů. Zaměstnavatel bude povinen oznámit OSSZ v elektronické podobě na elektronickou adresu určenou touto správou na předepsaném tiskopisu (Oznámení o nástupu do zaměstnání/skončení doby zaměstnání) den nástupu zaměstnance do zaměstnání, které mu založilo účast na pojištění, a den skončení doby zaměstnání. Lhůta zůstává zákonem č. 300/2020 Sb. zachována v současné podobě, tj. i po 31. 8. 2020 bude zaměstnavatel příslušná oznámení podávat do 8 kalendářních dnů ode dne nástupu do zaměstnání nebo skončení doby zaměstnání. Stejná pravidla budou platit i pro oznamování zahájení výkonu nebo skončení výkonu práce na území ČR v případě smluvních zaměstnanců. U zaměstnanců, jejichž zaměstnání je zaměstnáním malého rozsahu a zaměstnanců činných na základě dohody o provedení práce se současná lhůta pro oznamování také nemění.

Pokud zaměstnavatel nebude moci z prokazatelných objektivních technických důvodů postupovat elektronicky, je možné, aby analogicky jako v ostatních případech povinně elektronizovaných postupů, tak učinil v písemné podobě na předepsaném tiskopise zasláním na adresu určenou OSSZ a přitom uvedl důvod tohoto postupu.

• Příloha k žádosti o dávku

Shora uvedeným zákonem č. 255/2020 Sb. se s účinností od 1. 9. 2020 mění a doplňuje též § 97 odst. 1 zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů. Zaměstnavatel bude nově povinen podklady pro výpočet dávek nemocenského pojištění zasílat v elektronické podobě na elektronickou adresu určenou OSSZ.

Pokud zaměstnavatel nebude moci z prokazatelných objektivních technických důvodů postupovat elektronicky, je možné, aby analogicky jako v ostatních případech povinně elektronizovaných postupů, tak učinil v písemné podobě na předepsaném tiskopise zasláním na adresu určenou OSSZ a přitom uvedl důvod tohoto postupu.

Podrobnější informace k povinné elektronické formě vybraných předepsaných tiskopisů budou ještě zaslány samostatně.

Vážení zaměstnavatelé, věříme, že výše uvedené shrnutí alespoň částečně přispěje k Vaší lepší orientaci v legislativních změnách a opatřeních a k případnému využití těchto opatření z Vaší strany. V případě jakýchkoli dotazů se neváhejte obrátit na místně příslušnou OSSZ.

https://www.cssz.cz/web/cz/uvod/-/asset_publisher/GQ48v1KeNe0J/content/id/764344